

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marți, Joi și Sâmbătă.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 45.

Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr.
pentru fie-care publicare.

Sfințirea bisericii din Brașov-Cetate.

În șirul festivităților arangiate în onoarea arhierelui nostru din incidentul petrecerii sale în Brașov, se numără și *Concertul*, dat din partea corului bisericii din cetate, la a cărui înființare — după cum suntem informați — are o considerabilă parte fiica părintelui Baiulescu, d-na *Maria Baiulescu*. Ostenelele d-sale, și ale dirigentului *T. Popovici*, precum și ale coriștilor, și-au aflat meritata răsplăță în succesul obținut. Concertul s'a dat în sala de teatru, Duminecă sara, în favorul mesei studenților de curând întemeiate. Intrăgă elita societății străine și române era de față în frunte cu Eminentia Sa Metropolitul. Autoritățile civile și militare asemenea erau prezente.

Punctele programului erau bine alese.

Programul a început cu concertul al II. bisericesc de *Musicescu* dela Iași, care prin compozițiunile sale atât bisericești, cât și naționale și prin prestațiunile sale corale, și-a asigurat un loc de frunte în istoria muzicii române. Corul și-a achitat rolul cu precizie și pricepere, ca și în biserică, iar publicul a răsplătit succesul cu aplauze frenetice, în urma cărora corul s'a prezentat din nou pe bină, cântând cu aceeași corectitate „*Carii pre Cheruvimi*”.

Am admirat mult și dexteritatea pianistei, d-nei *Miți N. Popovici*, veduva după regretatul profesor Nichi Popovici, care este una din cele mai escelente puteri ale corului, în special o dibacă pianistă. A cântat la pian „*Capricio brillante*” de Mendelssohn B. D-sa a fost acompaniată de buna capelă orășenească, care de astădată a justificat înălțimea reputației de care se bucură în întreg Ardealul. D-na

Popovici a primit un frumos coș de flori. Al III.-lea punct. „Corul marinarilor” de Verdi, a fost acompaniat la pian de d-șora *Hessheimer* asemenea cu succes.

Punctele de culminațiune ale concertului le au format fără îndoială, piesele predate de d-șora *Onoria T. Popovici*, laureată a conservatorului din Viena, care — petrecând în Brașov — a binevenit a-și oferi valorosul sucurs. La prima pășire în „*Aria cea mare a Violettei din Traviata lui Verdi*” am recunoscut în d-șora P. o cântăreță de scenă îndrăsnită și formată pe deplin. A cântat italianesce cu artă, pricepere și sentiment. Aplauzele ce au erupt la terminare au înduplecat pe d-ș. P. să cânte o piesă afară de program. Alegerea acestei piese ne indică, că d-șora Popovici e de bună bonă. A cântat „*Dela mine până la tine*, Numai lacrimi și suspine...” de un cuprins patriotic-național. Acastă piesă a trebuit să o biseze. I-s'au oferit frumoșe buchete de flori. Aușim, că d-șora Popovici este pentru viitor angajată la opera română din București. Li va face de sigur bune servii.

Mai mult a plăcut publicului în balada populară „*Brumărelul de Mureșanu*”, unde avea rolul garofiței, iar rolul *Brumărelului* era încredințat profesorului *P. Ciorogariu*, care deși sta în fața unei cântăreți consumate s'a sciut ținea la înălțimea convenită.

Corul încă și-a achitat rolul cu laudă. Li dorim viață. Și acest punct a trebuit să fie repetat.

De încheiere nu putem să nu recunoscem, că partea leului în succesul întregii producțiuni, convine profesorului de muzică *T. Popovici*, care de sigur a ostenit mult, până i-a succedat a obține asemenea frumoșe rezultate.

A doua zi, Luni, a fost poftit Inaltpreasfințitul său oficieze sfânta liturgie în biserica Stului Nicolae din cea mai valoroasă parohie a întregii noastre metropolii, în parochia Scheienilor,

cari atâtea doveși au dat despre neîntrecutul lor românbirea și ortodoxism, precum și despre iubirea de țară, pentru tot ce promovază cultivarea neamului nostru.

Intreg comitetul parochial din Scheiu a venit înainte de 9 în cetate ca să conducă pe Inaltpreasfinția Sa la biserică. S'a format un convoiu de vr'o 25 de trăsură. În Scheiu i-s'a făcut o călduroasă primire. Lângă strada din dreapta gimnasiului era ridicată o pörtă de verdăță cu inscripția „*Bine ați venit!*”, iar casele până în Prund erau frumos împodobite cu ghirlande, flori, covore în cele mai variate colori. Toți elevii dela școlile noastre, gimnasiu, reale, comerciale, elementare formau rînduri pe ambele părți ale stradei. Pe lângă acesta din mai multe case curgeau la trecerea trăsurii I. P. Sântitului, precum și asupra celorlalte trăsură cu oșpeți străini.

Pe strada principală din Scheiu se observa deja de dimineață o mișcare vie iar biserica era literalmente îndesuită de poporenii din Scheiu îmbrăcați sərbătorește.

Deosebita atențiune a străinilor o atrăgeau trecăresele cu portul lor interesant și frumos. Plecarea metropolitului dela casa parochială din cetate precum și sosirea lui la biserică Stului Nicolae a fost anunțată cu număröse și puternice treascuri, aședate sub pôlele Tâmpiei. De pe fețele tuturor puteai ceti bucuria amestecată cu un timbru de evlavie, ce o simțiau pentru-că au ocaziune a saluta în mijlocul lor pe capul acelei biserici, a cărei cei mai înfocați și mai credincioși fii au fost, sunt, și pururea vor fi. Figura arhierelui era ținta continui lor atențiuni, căci în el ved întrupată așintesența credinței lor ortodoxe și a aspirațiunilor lor de progres în viitor.

După orele 9 s'a început sfânta liturgie cu o pompă rară.

Pe lângă pontificantul Archiepiscop, au oficiat archimandritul *Pușcariu*,

protopresbiterii: *Z. Boiu*, *Nicolau Cris-tea*, *Dr. Remus Roșca*.

Au mai servit capelanul militar *Fizeșanu*, apoi diaconii *I. Prișcu* și *Mihail Todea*, iar clericul *Iosif Comanescu* făcea servii de ajutor la purtarea obiectelor sfințite.

Am asistat la multe liturgii festive oficiate de arhierie, dar mie nici una nu mi-s'a părut atât de impunătoare ca acesta, deși am asistat la liturgii în biserici mai pompoșe, mai noue și mai impunătoare în esterior. Aici însă conștiința, că te afli în mijlocul celei mai puternice parohii ortodoxe, în mijlocul celor mai ortodocși și mai bine simțitori poporenii, cari acoper pe arhierul lor cu dragostea și venerațiunea unui Sfânt, apoi valoarea suitei strălucite împreună liturgisitoare, strălucirea odorelor preoțesci, forța și bunătatea stului, eleganța și gravitatea frunțașilor asistenți, între cari mulți din cei mai bogăți dintre românii din întregă metropolia, spaciositatea bisericii, și mai presus de toate evlavie și cucernicia, ce se oglindea pe fețele tuturor: toate aceste momente împreunate într'o evlavioasă armonie, din care eșea în relief figura strălucită a simpaticului arhieru, au stîrnit în sufletul meu cele mai dumnezeiesci simțeminte, ridicându-l în regiunile cele mai sublime ale avântului religios. De sigur în internul multora s'au trezit aceleași simțeminte. Înainte de începerea liturgiei I. P. Sa a chirotesit de *catitori* pe clericii *Iosif Comanescu* din Codlea și pe învățătorul de pe *Tocile Nichita Luculeț*; iar în decursul liturgiei diaconul *Mih. Todea* a fost promovat întru presbiter, dându-se și darul duhovniciei. Cântările liturgice le a reprodus corul studenților sub conducerea dibace a dlui *T. Popovici*. A cântat liturgia artistului *G. Dima*, pe care am ascultat-o cu o plăcere potențată, stîrnită de curiositatea de a asculta aceeași liturgie reprodusă de un cor până acuma nouă necunoscut.

La finea liturgiei a ținut Eminentia Sa o lungă vorbire către popor, plină

FOIȚA

Note de călătorie.

— Spre Italia —

Preste câmpiile estinse de peste Dunăre, trenul fuge turbat, lăsând în urmă-i un strat negru de fum, ce se așterne pe semănăturile prospete. Totul sboră și se îmbulzesc în fugă pe dinaintea vederii noastre: văi și munți, codri, orașe și sate, ruine ale trecutului și chipuri ale prezentului. Și în acest caleidoscop cu tablouri multifarii, în tren, ca și în viață, nu e mirare dacă câte un cap svăpăiat e cuprins de amețeli și îi se pare că totă lumea se învîrte în jurul căpăței sale.

Cu totă secunda ce înaintăm, trenul se ridică; înțrăm în regiunea Alpină.

Dincolo de St. Gotthard, locomotiva, care urcă gemând, scote un șuerat lung, care răsună din munți în echerat repetat. E semnul că -- am trecut granița.

Peisage minunate ne farmecă privirea, cu văi umbrite și piscuri aurite. Mutre bine trăite, privesc *Stirienii* gură-cască în urma noastră; *pretutindenea sate frumoșe, grădini îngrijite*, — *avuție, civilizație!*

Sorele se pléca la sfințit, când ne apropiem de Graz.

Greoii și solemn sună clopotele de séra, armonia masselor de aramă, ce se varsă în valuri din clopotnițele de tinichea sclipitoare. Colo în vale vueste încă orașul sub aerul cald, în straja frumosului Schlossberg. O ghirlandă de munți se înșiră la margini, ca nisce cadre scumpe de jur-împrejurul unei panorame mărețe.

A doua zi am plecat din Graz cu trenul accelerat spre Triest. Trebuie să eșiți pe platformă, ne țice conductorul cu un aer prietenesc, la Cilli peisagiul se schimbă, veți vedea mai bine frumșetea-i grotescă. L'am ascultat și am eșit. Jos în vale fuge Drava sêlbatecă, spumegând de mânie, că mâna omenescă i-a pus în coste linia ferată. Alpii sunt aici atât de înalți, încât ai crede, că voiesc să iee ceriul cu asalt! Acuși închiși ca într'o prăpastie fără fund, pe unde abia veți ceriul în forma unei dungi albastre, acuși eșiți pe câmpii roditoare pline de viață și vrajă: fii pare că ai pierdut o lume; când ajuși la Laibach, înțrăm în regiunea Karstului, ținta mai de aproape a călătoriei noastre.

Țiua următoare o destinarăm pentru cercetarea peșterilor Karstului.

Des-de-dimință plecăm pe jos din sa-

tul slavonesc Divacca, și apucăm pe o cărărușă, care duce în munți. Înainte cât veți cu ochii, blocuri mari de pétră vărösă acoper câmpiile sterpe. Din loc în loc, doline în formă de crater se afundă în munte. De margini sunt încinse cu garduri înalte de pétră, iar de desubt, în fundul dolinelor, o vegetație bolnăvicioasă abia îndrăsnesc să iasă de sub stratul gros de „terra rosa”. După ce am mers așa vre-o oră și jumătate, ne oprim pe priporul unei stânci ascuțite. Sub picioarele noastre o prăpastie se deschide ca o gură de iad, iar în adâncime forfotesc și bubue ca într'o căldare uriașă. E Recca, care ese pe un moment din peșterile dela St. Canzian. Pe muchea dealului de asupra acestei prăpastii e zidită o bisericuță cu coperișul de pétră arsă, cu pereții bêtâni și gârbovi; turnulețul pare a se clătina, iar crucea de tinichea țintuită în vârful lui, clipește palid la razele sórelui.

Dincolo de biserică din deal e sătulețul Matavun, unde ne provedem cu călăduși, facele și magneșiu.

Coborim apoi în Dolina-cea-mare, de unde conduc înțrările înlăuntru peșterei.

Până pe o piramidă retezată din mijlocul dolinei mergem fără grijă. Prin trei porți întunecoșe ese Recca spumegândă la lumină; în viltăroș unde se adună și reculeg

apele ei pentru drumul mai departe prin adâncimile Karstului, tresar ca nisce năluci umbrele zidurilor de pétră din fața noastră. Înțrările în peșteră le acoperă închite și busturi, a căror verdăță înviorază încâtva acest chip al sălbătéciei. Nisce șoimi ce-și caută jos sub noi prada prin crepăturile stâncilor, ni se par fluturi mititei ajuși cine scie cum în această regiune a morții.

Lăsăm piramida și pe după un paravan de dolomit, coborim mai jos, tot mai jos, pe galerii săpate în stâncă. Un portal imponent conduce în grota „Schmidl.” Lumina sórelui ce străbate departe înțrânsa, ne permite să-i vedem întreg interiorul. Jur împrejur veți un chaos de ruine stalachite prăbușite, ósele ursului spelaeus și unelte din epoca de pétră. Într'o firidă la dreapta stau grămădite lopeți, frânghii, scări, prăjini și luntre pentru scrutătorii peșterei.

Într'aceea s'au aprins facele. Ne esaminăm luminarea, ce o ținem în mână, ne încredințăm grijei călăuzilor și eu o „cruce ajută” înțrăm în împărăția umbrelor.

Gemete surde, vuete nădușitoare vin la urechea noastră ca un echer de sbuciumuri cumplite. Prin vizuniile întunecoșe mergem ca v'run sfert de ceas. De odată un sunet ascuțit din tub se aude, și în clipa următoare fulgerul de magneșiu respândesc o

de părintești și arhieresci sfaturi, învățături potrivite pentru modul lui de gândire și de traiu, cari multă vreme vor forma busola conducătoare a acțiunilor lor, și un bogat isvor de învățături pentru copiii părinților, cari au asistat și cari le vor propovedui generației viitoare.

*

Dela Sf. Nicolae. I. P. S. Sa s'a dus imediat, petrecut de un șir de trăsură, la biserica cu hramul „Sfintei Treimi“ de pe *Tocile*. Tóte casele românesce de-alungul stradei, pe unde a trecut, erau frumos împodobite cu verdéță. În drum la distanțe mai mici erau ridicate două arcuri de verdéță.

Nicăiri dóră poporul credincios n'a alergat în număr atât de mare în calea metropolitului, ca aici. Curgea poporul spre biserică în cete număróse fără deosebire de sex și vèrstă. Din naintea bisericii se adunase lume atât de multă, încât abia puteai străbate.

Archiereul a sosit în sunetul clopotelor bisericii. La vederea lui multe femei bètrâne, gârbovite de sarcina anilor, și mulți moșnegi cu pletele albe se rugau cu lacrimi în ochi pentru sănătatea și îndelungata viață a arhierelui.

După intrarea în biserică, I. P. S. Sa, asistat de archimandritul Dr. II. Pușcariu, de protopopii I. Petric și B. Baiulescu și de parochul bisericii V. Sfetea, a șervit un parastas pentru odihna sufletelor ctitorilor și ajutătorilor reșoșai ai bisericii și în special pentru sufletul valorosului membru al corporațiunilor nòstre bisericesci Ioan de Lemény, de curénd repausat.

După parastas Metropolitul a ținut poporului o predică frumóșă la înțelesul tuturor. A vorbit despre biserică, aseménându o cu mama bună. Mama bună — ăise I. P. S. Sa, — îngrijesce cu scumpătate de sănătate și viața fiilor săi, de binele și fericirea lor pământescă. Biserica însă e îndoit mamă; ea nu numai grijesce de bunurile nòstre pământesci și trupesci, ci și de bunurile nòstre sufletești, ea pórtă grija binelui și fericirii nòstre a celor vii și se grijesce și după mórte de noi, de sufletele celor ce au trecut din viață, rugându-se la D-đeu să le așede în ceta celor drepți.

Cuvintele arhierelui au mișcat până la lacrimi pe toți.

*

La órele 2 d. p. s'a dat din partea comitetului parochial dela Stul Nicolau o masă comună în onóra I. P. Sale la care ne-am simțit cu toții cu atât mai bine, cu cât eram așađicând în familie și în sala cea mare a gimnasiunii noastre decorată cu portretele cele mai prețioșe pentru noi, Români ortodocși, din patrie. Fiecare portret

redeștepta pagini strălucite din istoria bisericii și culturai românesce, stírnind dorul de muncă pentru progresul comun și nisuința de-a face pentru biserică și neam barem o disparentă parte față de uriașă lor activitate bogată în succese frumóse. Intre figurile venerate ale marelui Andreiu Șaguna și Ioan Popasu și alte fețe bisericesci, prezentau oplăcută variațiune figurile țere nesci ale atător mecenajilor trocari, în portul lor țerenesc, tabloul căpitanului Cristur e a nu și figurile neosebiților profesori, toți încarcați de merite pentru instituțiunile nòstre culturale.

La masă au luat parte vr'o 50 persoane, între cari întrégă suita I. P. Sale, apoi directorul „Albinei dl Parteniú Cosma, avocatul Dr. Nicolau Vecerdea etc. Toastele n'au lipsit nici aici. Primul l'a ținut părintele protopop Vasile Voina pentru metropolitul, care n'a pregetat după atâte ostenele a distinge și parochia Trocarilor cu înalta vizită, oficiind o liturgie, pe care poporenii sei nici când nu o vor uita, contribuind prin acésta la întărirea credinței și alipirii lor cătră biserica ortodocșă română și cătră instituțiunile ei. Ii mulțumesc pentru acésta, reproducénd și mulțumita auđită din gura poporului, pentru darul adus de-odată cu sosirea sa, pentru mánósa ploie, ce a trimis-o D-đeu, ca și din partea lui binecuvénțată să fie sosirea și petrecerea arhierelui lor în mijlocul poporului, care nemărginit își iubesc biserica și pe credincioșii ei conducători.

Eminentia Sa respunđénd vorbesce pentru prosperarea bisericii dela sfântul Nicolae, care a fost totdeauna fala și mândria metropoliei nòstre. Dragostea Trocarilor pentru biserică și instituțiunile ei este cunoscută, și este convins, că nici pe viitor nu se va impuțina, ci se va mări și va produce nóuă róde în interesul culturai nòstre, pentru cari detori suntem a munci. Insistând mai lung asupra virtuților acestor bravi fii ai bisericii nòstre, închină pentru parochia dela sfântul Nicolae și pentru credincioșii ei.

Escelenta capelă a d lui Gălușcă, care ni-a delectat în decursul mesei cu cântări românesce din cele mai originale, a întonat „hora Trocarilor“ între aplausele tuturor.

Se scólă apoi parochul Dr. V. Saftu și ține un avénat discurs pentru consistoriul arhidieceșan și pentru reprezentanții aceluia prezenți la masă: Dr. Ilarion Pușcariu, Zacharia Boiu, Nicolae Cristea și Dr. Elie Cristea, precum și pentru prosperarea seminariului Andreian în frunte cu directorul Dr. Remus Roșca, care ostenesce pentru ridicarea lui la înălțimea reclamată de importanța acestui institut pentru progresul arhidieceșei întregi.

stai în fața acestei mai desevérșite frumșei sèlbatece în natură.

Pe o ușă de fer, négră ca și păreții, négră ca și acest întreg locaș al întunerului, intrăm în grota Bucka și apoi Noëhorst. De curénd s'au făcut aci însemnate desgropări și s'au aflat urmele unei culturi de mii de ani. Odinióră locașe ale trogloditilor, au păstrat aceste spelunce, urme vèdite a existenței acelora aici. Incotro te uii veđi împraștiate pe jos osemintele și uneltele omului sèlbatec, care-și trăia traiul în luptă înverșunată cu fiarele sèlbatece.

Un coridor strimt și aninat în cósta unui pisc de-asupra unei prăpastii înflorătoare, conduce în grota Tominz. Spăriați de vuetul torentului, ce pocnesce în lăuntru, eșim prin drépta în lumină, ținédu-ne pâlăriile cu mâinile. De odată o gură de vènt ne isbește furióșă în față, ai crede că e spumă și puciósă, eșită din gura de bálaur. De pe un podișor pironit în stánca de vis-a-vis privim înainte. Un clopot asurđitor de valuri, rostogolite din înălțime, ne dá impresia că podul se răstórnă cu noi colo în fundul tartarului. Din un pisc găunos se siobóde acum întreg riul Recca, ca o vijelie năprasnică de-ți amefeste mintea și auđul. Zvèrlite din înălțime,

Archimandritul Dr. I. Pușcariu respunđéndu-i închină pentru corpul profesoral al institutelor nòstre din Brașov, care prin neobosita lui muncă în agrul culturai au ridicat institutele aceste la o înălțime, recunoscută de cei mai competenți factori.

Directorul Virgil Oniș accentuéză bazele și temeliele tari, pe care împreună cu corpul profesoral lucră și va lucra pentru dezvoltarea în viitor a acestor școle, și cari forméză o tradițională erédire dela valoroșii antecesorii. Directorul școlólor comerciale dl Arseniu Vlaicu arată că în mijlocul nostru se află și un bărbat, care după poziția sa, deși nu în sens strict oficios ne onoréză masa, totuși ne vine atât de bine a l'avea aprópe de noi și la acésta ocașiune, sciundu-l de un bărbat încercat de merite pentru biserică și școléle nòstre și pentru dezvoltarea economică la care am ajuns. În special institutele culturale susținute de biserica stului Nicolae au să-i fie în multe privințe recunoscătoare, căci dela pășirea sa pe terenul activității publice s'a interesat de ele și a sărit întră apărarea lor, de câte-ori s'a ivit trebuința. Cei din fruntea Trocarilor sunt convinși despre acésta și își țin de onóra a avea pe dl Cosma între cei ce sprijinesc instituțiunile lor. În fine îl declară „trocariu onorariu“ între aplausele entusiaste ale tuturor.

Dl Cosma, mulțumind pentru atențiunea dată, respunde că atmosfera sănátosă din jurul bărbatilor, pe cari din tinerețe a avut ocașiune a-i cunósce și cari-l'au întrodus pe terenul activității publice, a învățat ca să trăiască nu numai pentru sine, nu numai pentru familia sa, ci și pentru neam și biserică, căci

„Omul într'atât e om
„Cât într'al neamului său pom
„E ramură înfloritoare
„E creangă darnic roditoare;
„Cât nu stă numai pentru sine,
„Ci și spre-a neamului său bine;
„Cât simte omenia lui
„Mărită prin a neamului.

I. Nenișescu

Consecuent acestei tradiții erédite dela ei de un șir lung de ani — ăice dl Cosma — am căutat să-mi fac dato-rița pe tóte terenurile vieții nòstre publice după cea mai bună a mea convingere. În special de parochia Trocarilor și de institutele acestea m'am interesat de mult, și de când am început a-le cunósce le-am și știut respecta. Acest respect al meu a crescut în proporția, în care corpul profesoral dela aceste școli a știut să-și elupte rangul de cel dintăiu corp profesoral român din Ungaria și Transilvania; ba chiar și străinii au trebuit să accenteze „că gimnasiunul nostru a devenit primul în

valurile se bat, se frământă în luptă cruntă, ai ăice că spumegă de cine știe ce mánie órbă.

Intrebăm călăuzul asupra firei atât de sèlbatece a riului Recca. El ne eșplică: Un părăuaș mititel vine de cine știe unde și se oprește în cópșa unei dălmi ce-i închide cărarea. El vrea se trecă înainte, ca să reiasă la lumină. Stánca de dolomit sfărmiçois îi înghite însétată apele. Dar unde nóuă vin, de pe costășuri și din văi, sfredelesc dolomitul, sparg stínca, și crescénd mereu — iată-l părăuașul de mai nainte, că se revarsă acum un monstru, furibundând turbat în sinul pământului.

Norul de aburi, ce se ridică din adén-cime, ne-a udat deja așa, încât nu mai e chip a zăbovi aci. Eșim după un umblet de 6 óre prin catacombele Karstului cu gróza și admirațiunea întipărită încă pe fețele aprinse.

Aveam de gând se scrutăm geologia Karstului în sus de St. Canzian, dar dinspre muntele Nanoș și Gabek, se aude tunând: nori grei se grămădesc pe piscurile lor pleșuve. Ne întórcem în sat, ca să nu ne prindă plóia.

(Va urma)

fară, din câte cunosc ei“. Cunosce jertfele ce le-au adus și le aduc Trocarii pentru aceste institute; păreții salei acesteia sunt o mărturie vie a spiritului lor de jertfă; ba am avut ocașiune a cunósce în dillele aceste și un trocariu încă în viață, care își va face loc între nemuritorii ctitori ai acestor temple culturale cu o danie neobicinuită la noi, de 100.000 fl. Ii póte servi deci spre deosebita onóra a se alipi cu trup cu suflet de asemenea ómeni ai faptelor, și este mândru de nóua calitate, la care a fost ridicat, declarat fiind de „trocariu onorar“, pentru că Trocarii au prefăcut de mult prin zelul și faptele lor frumóse și vrednice de imitat „porecla în renume“.

Directorul seminariului Dr. Remus Roșca respunđénd părintelui Dr. Saftu, accentuéză deosebita însemnătate, ce o are seminariul Arhidieceșan pentru progresul cultural al poporului nostru, din care cauză merită atențiunea deosebită a tuturor factorilor nostri; în deosebi însă își va putea împline datorința sa și va putea da bisericii apostoli binepregătiți, dacă institutele nòstre medii vor da o sucrescență cu pregătirea necesară și crescută în spirit religios. Brașovul a dat totdeauna elevi aleși pentru seminarium, și are speranță, și pe viitor nu va rămânea mai îndèrret. Închină pentru gimnasiun și tinerimea studióasă.

Dl comerciant Seniută închină pentru metropolitul. Directorul pens. Vătășan pentru conducătorii clericali și mireni ai parochiei dela Stul Nicolau și în special pentru părintele Petric, Voina, Saftu și Prișcu, cari în biserică predică morală, iar afară caută a îndrepta pe poporenii lor în tóte cele bune și folositoare cu sfaturi evanghelice și înțelepte. Le doresce mulți ani ca să póta lucra la promovarea și înflorirea parochiei, spre care tótă Românimea privesce cu mândrie

Au mai vorbit apoi dl N. Garoiu, Dr. Nicolau Vecerdea și alții până la ridicarea mesei.

*

După masă Inalt Prea sfințitul s'a dus cu suită mai mare la biserica din Brașovul-vechiu, unde a oficiat *vecernia* în mijlocul unei mulțimi însemnate de popor.

Aici încă 'i-s'a făcut o primire din cele mai călduroșe. Elevii școléi populare confesionale au fost puși în rënd dinaintea bisericii. Sè adunase aprópe întreg poporul nostru din Brașovul-vechiu, ca să întimpine pe arhieru.

Biserica era frumos împodobită cu verdéță și flori. I. P. S. Sa intrând a făcut *vecernia*, asistat de protopopul Petric, de parochul bisericii Ios. Maximilian și de preotul din Stupini Ioan Maximilian. Cântările le-a eșcutat corul mixt al bisericii sub conducerea d-lui profesor de musică T. Popovici.

După Sf. sluşbă Arhieruul a adresat poporului credincios, care umpluse biserica, o vorbire în termeni poporali, în care a combătut luxul și a stăruit prin frumóse eșemple asupra creșterii tinerimii în spirit religios moral.

Din Brașovul-vechiu I. P. Sa a plecat între urările de „sè trăescă“ ale poporului și a venit la locuința casei parochiale din Cetate.

*

Sara la órele 8, fiind timpul favorabil, s'a ținut *conductul de lampióne*, împreunat cu *serenadă*, cari fuseseră proiectate pe Sâmbătă. Conductul s'a format înaintea gimnasiunului din partea școlarilor nostri, cari purtând la 200 lampióne au știut să se pórté atât de bine, încât nici unul nu s'a aprins, și să ție ordine completă. În fruntea lor mergea capela orășenescă; iar în urma conductului de școlari s'a atașat un convoiu imens de public.

Au percurs în sunetul musiciei tégulul cailor, și florilor, și defilând în ordine frumóșă pe dinaintea locuinței arhierelui s'au postat în cerc înain-

tea caselor parohiale. In mijloc sta muzica și corul elevilor. In piața grăului locul era perfectament ocupat de public fără deosebire de naționalitate și din toate clasele societății brașovene.

Când a apărut Inaltpreasfinția Sa la ferestră, au erupt din mii de glasuri, în strigăt de „să trăiască“.

Muzica, condusă de distinsul ei capelmaister a intonat un imn festiv, după care s'a urcat profesorul *Vasilie Goldiș* pe tribună și cu avânt și voce sonoră și puternică, a rostit un cuvânt omagial la adresa sărbătoritului arhieru. I'acând o mică escurșiune istorică asupra luptelor și suferințelor, în care a trecut dela descălecarea sa pe aceste plaiuri și între acești munți poporul român, și a timpurilor viforose ce le-a străbătut biserica sa, vorbitorul a accentuat, că cu toate suferințele și prigonirile din trecut — când numai adevăratele numai prin văgăunile munților — poporul nostru n'a perit, și nu pentru-că am fost tari și mulți și vicleni, ci pentru-că D-zeului nostru rugăciuni din inimi curate am ridicat.

Pe noi ne-au hulit; ce mai scump am avut sufletelor noastre, pentru cei răi obiect de batjocură am fost. Dar nădejdea nu o am pierdut! Că cetate tare a fost în inimile noastre credința în Dumnezeu și la altarele de lemn inimi curate se rugau. Tote le-am suferit biziindu-ne cuvintelor Domnului, că răsplata credinței este mântuirea. Și iată, că după atâtea suferințe, după o mare de amar și umilință, astăzi se înalță frumos și mândru fălă în vânt stindardul bisericii noastre e în rînd cu celelalte. Legea strămoșască e în mîntuirea noastră și viața noastră s'a făcut dovadă că nu bogăția și mărirea pământului și țaria brațelor cuceresc lumea, ci sacrul foc al sufletelor e fericire și viitor neamurilor!

Din negura vremurilor trecute am eșit. Jertfele părinților nostri au dus rod cu belșug, sunt m stăpâni pe sufletele noastre și biserica noastră e și astăzi puternic al nostru Metropolit și episcopi din sângele nostru sunt acum pădătorii altarelor străbune.

Iată mila lui Dumnezeu și voia credincioșilor v'a înalțat, P. S. Vóstră și sortea a voit, ca cel dintâi pas aici să-l îndreptați de unde în zori de viață așeză culele dintâi raze ale cunoștinței și țaria sufletului în credința strămoșilor și unde astăzi veniți pe cap cu mitra strălucitoare a metropoliților români, să sfințiți biserica românească în mijloc cetății din Brașov.

Noi credincioși legii strămoșești ridicăm bisericii și agonisă muncii noastre pe altarul școlilor o jertfim.

Metropolitul nostru sfințește biserici și binecuvîntă școala confesională, pentru aceea suntem tari în nădejdea de viitoriu, pentru aceea astăzi sufletele noastre de bucurie s'au umplut.

Simțim în noi iubămoșilor nostri, cari mai mult îșiubeau bisericii și limba, decât viața, și vedîndu-vă înaintea noastră tare și sănătos, în orașul lui Coresi, în orașul lui Ioan Popazu, din inimi curate Vă strigăm: Inalt Prea Sfinția Sa Domnul Arhiepiscop și Metropolit Ioan Mețianu să trăiască!

Indată după acesta sărbătoritul arhieru cu capul descoperit răspunde și muștesce pentru acesta căldurosă manifestățiune de iubire și alipire. Arată, cât de mare îi este bucuria vedînd, cum fii săi vin să-i dea dovezi de simpatia nefățărîtă. „Mă simt adînc mișcat de această manifestățiune — dîse I. P. S. Sa — și credeți-mi, că onorea ce mi-o onorați, v'ouă v'o faceți, pe voi vă onorați, când pe mine sunt onorați. Intre voi și între mine sunt același legături ca între părinți și fii săi, eu nu mai sunt acum al meu, ci al vostru!“ (Vii urări de „să trăiască!“) Atinge peștit rolul însemnat, ce-l are biserica noastră națională în mijlo-

cul poporului, și îndemnă cu avîntate cuvinte se șinem strîns la biserica și la instituțiunile ei, căci este un bogat în instituțiunile aceste, care ne putem desvolta și cultiva alături cu celelalte popore conlocuitoare din patriă. Rógă în fine pe toți să strige un întreit „să trăiască!“ pentru Sacrosanctul bisericii noastre, Majestatea Sa Impăratul și Regele Francisc Iosef.

Urmează un viciu și sgomat pe „să trăiască“, după care au aclamat pe Metropolitul cu inoite urări de „să trăiască!“

S'a cântat apoi un „Imn festiv“ de cătră un cor mixt, de vre-o 180 de persoane, compus din studenții dela gimnaziu, școala reală și din membrii corului din Brașovul vechiu. Corul a fost condus de d-l profesor T. Popovici și acompaniat de muzică a cântat cu mult efect.

Cu acesta serenadă s'a sfîrșit. Conductul s'a arangiat din nou și între strigăte generale sa întors spre gimnaziu, de unde în ordine s'a împărșiat, ducînd fiecare elev drept suvenir lampionul, încredințat lui.

Scrisore din Sebeș.

Aviz d-lor advocați români. — „Tribuna Poporului“ scosă din casina română. — Încă câte ceva de pe la noi.

Sebeș, la 24 Iunie 1899.

Orașul nostru numără o populațiune de 7000 suflete, dintre cari 5000 români bine situați materialicesce, iar în privința morală elemente sănătoșe. Preste 20 de comune, cu majoritatea locuitorilor români, îngrădesc din toate părțile orașul Sebeș, pentru cari astfel e un centru, care a făcut și face pe și ce merge progresa frumose pe toate terenele. Sucrescunța elementului românesc an de an arată un plus față de conlocuitorii nostri Sași (căci de Unguri sau alți străini nu pote fi vorba. Puțini ce se gășesc, și astăzi aduși pe vînturile vînturilor de ași și se așin pe lângă țările oficiilor de stat; cu vremea au venit și vremelnică e existența lor în mijlocul nostru).

Ori și cine va înțelege de i că trebile poporului nostru din centru și jur sunt multe, cătă vreme în Sebeș avem judecătorie cercuală, carte funduară, vre-o 3 institute de credit, între cari una românească, o mulțime de fundațiuni și una cuvînt sunt date toate motivele, cari în viața noastră nase diferite chestii, a căror rosolvare pentru noi favorabilă e condiționată de numiții factori, pentru acest scop chemați.

Iată pentru-ce din capul locului am dat aviz d-lor advocați români. Intr'un timp, și nu tocmai de mult, aveam în Sebeș 3 advocați români, făcîndu-și fie-care în parte o frumusecică stare materială. Din 3 am rămas cu unul, care din pricina etății sale înaintate de multe-ori nu pote reprezenta cauzele noastre în așa chip, cum s'ar recere.

Se simte din greu lipsa unui advocat destoinic și cu durere pentru trebile poporului. Venite ari avea destul de frumusele.

Casina română din loc a dat o lecție bine meritată jurnalistică române. Comitetul casinei în ședința sa din urmă a *interdis primirea mai departe a „Tribunei Poporului“*.

Concluzul casinei în primul rînd dovedește, că societatea noastră românească dispune încă de atîta putere morală, ca să scotă din casa sa afară, pe cei-ce necuviincios se pórta.

Am aflat cu cale a publica hotărîrea casinei, ca să servescă de un „memento“ pentru celelalte jurnale românesci. Numai atît, și nu ca se se folosescă concluzul nostru de plîsnă la se se vor să alunge „vîndătorii“ din casa Tatălui. Condamnarea de ași a foii din Arad nu e însă de loc o aprobare a altei, ce nu multe mai rezervată și cu tact, ca cealaltă.

Comitetul despărțămîntului Asociațiunei a decis ca adunarea generală a despărțămîntului Sebeș să se țină în *Pianul de sus*, în ziua de 6 August st. n. Cu ocaziunea aceasta se va înființa și o bibliotecă populară, pentru care scop s'au votat 20 fl. v. a. Breștoț

se aștepă rezultate frumose, fiind anul acesta pe aici promițtor pentru țeranii nostri.

Vineri în 22 I. c. s'au început la școala noastră de aici esamenele. Am asistat la răspunsurile începătorilor și am rămas încântat de progresul mititeilor. Imi rezerv dreptul a reveni asupra acestor esamene, cu care ocaziune voi atinge și unele chestiuni atrăgînd atențiunea celor chemați, deosebi a Conferențierilor învețătoreșci, asupra lor.

De vre-o câțiva ani încóce munca țeranilor nostri economi a fost puțin răsplătită. Recolta câmpului slabă și datele cele multe au făcut să simtă povara anilor grei. Acuma privesc cu încredere în viitor, căci ostenelele lor până de pîreu par a fi binecuvîntate de harul lui Dzeu. Țera Sebeșului e țara vinului, dar de un timp nu prea s'au desfășat lucrătorii de vie la cupa plină; nu mai ales economii nostri, cari sunt atît de puțin accesibili chiar și pentru „Stropitorile“, cu cari trebuiau să alunge peronospera, neîmpăcatul dușman al frunzelor de vie. In anul acesta li s'a împus tuturor, și în țilele aceste o comisiune emisă anume va cerceta, dacă fiecare proprietar și-a făcut datorința, — pe pedepsind pe cei neglijenți.

Vineri după amedei s'a descărcat cu totă puterea ei elementară o furtună asupra orașului Sebeș și a hotarului său. Plopii cei sumeți i-a rupt și smuls și i-a culcat de-a latul, făcîndu-i punte preste riul Sebeșului!... A făcut câteva găuri prin coperișele caselor mai slabe și apoi s'au dus ducînd cu sine de pe câmp câte-va polă de fîn, cosit dar neadunat încă. Să-i fie merinde de drum și pe la noi să nu mai vie.

La postul de senator în magistratul orașenesc a fost de curînd ales d-l *Vasilie Aldea*, care până acum a funcționat ca notar în comuna vecină Lăncrăm. In locul dînsului s'a ales vecin d-l Aurel Barbu, fost notar în Rechița. Dl. Barbu e ficior de preot și prin urmare suntem în drept a aștepta, ca dînsul să ocrotescă cu bună voință interesele bisericii și școlii noastre din Lăncrăm, ai căror reprezentanți cu unanimitate l'au pus în fruntea comunei.

Cu dorința, ca să aușim de bine, închei scrisoarea de față.

Odiseu.

NOUȚĂȚI

Personal. De căte-va țile petrece în Sibiu episcopul latin din Alba-Iulia *Contele Gustav Mujlath*, care Duminecă s'a prezentat Eminenței Sale I. P. S. nostru Arhiepiscop și Metropolit; iar I. P. Sfinția Sa ia întors imediat visita. — Preasfinția Sa va petrece aici până Vineri.

Esamenele la școala elementară de fete susținute de „Reuniunea femeilor române din Sibiu“ s'au ținut cu frumose succese și cu strălucită asistență. Sămbăta trecută, — iar la școala civilă de fete a *Asociațiunii* (internatul), sunt acum în curs, arătînd strălucite progrese. Din lipsa de spațiu, raport în numărul viitor.

Reorganizarea unui Despărțămînt. *Convocare.* Insărcinarea din partea comitetului central al „Asociațiunei pentru literatura română și cultura poporului român“ de a conduce reactivarea, respective reorganizarea despărțămîntului XV al Mociului, ce se compune din comunele cercului pretorial IV al Mociului, II al Ormenișului de câmpii și VII al Tecei, convoc prin acesta în scopul *indicat adunare pe ziua născerii S. Ioan Botezătorul*, respective 6 Iulie st. n. a. c. la 2 ore după am. în edificiul școlii române din Mociu.

Se învîntă toți aceia din ambîtul acestui despărțămînt, cari e interesată de înaintarea în cultură a poporului român și de literatura română, ca să participe la adunare și să-și dea concursul la reorganizarea despărțămîntului, care de ani de țile nu a mai funcționat.

Cia întors în 23 Iunie 1899.

Ioan Moldovan
Protopop.

Jertfele măcelului dela Slatina, în România sunt mai multe decât s'a aflat la început: sunt deja 30 de morți și peste 120 răniți, unii mai ușor, alții mai greu. Pe agitatorul țeranilor, Bogdan-Pitești, l'au arestat la București.

La porțile de fer guvernul va introduce mult discutatele taxe, dela 1 August încolo. După ce a făcut concesii de altă natură, se crede că va demoli spiritele, ca să pótă introduce tot taxele proiectate la început.

Francia dă guvern nou. Demisionând, în urma căderii la o votare în parlament, guvernul Dupuy, în 22 s'a format noul guvern sub președinția lui Waldeck-Rousseau. Președintele au fost luați în ministeriu, la comerț și lucruri publice.

Ordinea esamenelor

la școala elementară capitală română gr.-or. din Brașov, la finea anului școlar 1898—99.

Esamenele publice se țin: *Joi, Vineri și Sămbătă în 17, 18 și 19 Iunie st. v.* în sala festivă a gimnaziului nostru, în ordinea următoare:

Joi, în 17 Iunie v.

Dela 8—12 ore a. m. cl. I/a) de copii, învețător: I. Lacea, cl. II/a) cu inv. N. Stoicovici, cl. III/a) cu inv. St. Popovici, cl. IV. cu inv. I. Vătășan; p. m. dela 2—6 cl. I/b) cu inv. C. Mușlea, cl. II/b) cu inv. Ios. Aron, cl. III/b) cu inv. C. Groza, gimnastica cu elevii clasei IV., cu inv. respectivei clase, și grădinarul cu elevii cl. IV., cu inv. C. Mușlea.

Esamenele claselor III. și IV. se încheie cu cântări, prof. T. Popovici.

Vineri, în 18 Iunie v.

Dela 8—12 ore a. m. cl. I/a) de copile cu inv. I. Aron, cl. II/a) cu inv. I. Butnar, cl. III. cu inv. I. Dariu, cl. IV. cu inv. N. Bărsan; p. m. cl. I/b) cu inv. E. Cornelia Stoica, cl. II/b) cu inv. I. Priscu, cl. V. cu inv. N. Oancea, cântări cu cl. IV. și V. cu prof. T. Popovici, eserciții în grădinar cu elevii cl. IV. și V. cu inv. C. N. Oancea.

Lucrurile de mână ale elevilor din clasa II—V sunt espuse asupra decursului esamenelor în sala de examinare, învețătoare: *Elena Russu.*

Eserciii în jocuri etc. se țin cu copile și copilele *școlii Froebiliană* a bisericii Sf. Nicolae, *Sămbătă în 19 Iunie v.*, dela 10—11 ore a. m., tot în sala festivă a gimnaziului: învețătoare *M. Bogdan.*

Esamenele din Studii cu elevale din *Internatul Reuniunii Femeilor Române din loc* se țin *Sămbătă în 19 Iunie v.*, dela 3—4 ore p. m. tot în sala festivă a gimnaziului: învețătoare *M. Bogdan.*

Esamenul practic din economia casnică (menagiu, croitoria, cusutul cu mașina etc.) se țin cu elevale din Internatul. *Reun. Fem. Rom.* din loc în localul Internatului, *Duminecă în 27 Iunie v.* dela 4—6 ore p. m., învețătoare: *Carolina Teclu*, directoarea Internatului *Reun. Fem. Rom.* — *Lucrurile de mână* ale acestor eleve vor fi espuse timp de o săptămână în sala de studii a Internatului.

Duminecă în 20 Iunie, după serviciul divin, la care vor participa toți elevii și elevale, se va încheia anul școlastic 1898—99 cu cetirea clasificățiunilor și împărșirea premiilor în sala cea mare a gimnaziului.

In esamenul acestora precum și la festivitatea de încheiere a anului școlastic se învîntă cu totă stima părinții elevilor, și ai elevilor, binevoitorii și amicii acestor școle.

Brașov, în 28 Maiu 1899.

Diracțiunea.

Educația sexului frumos.

Disertație cetită la serata literară a societății „Petru Maior“ din Pesta, în 4 Maiu n.

(Incheiere.)

— Prietinelor mele.

Așa cu durere trebuie să constat dimpreună cu D-Vóstre, că în orașele și satele noastre cu inteligență română, aprópe câte femei atâtea *partide* se află. D-na cutăru advocat sau medic în tot minutul e gata a declara rășboiu D-nei profesóre, sau vice-versa, pentru simplul motiv, că respectiva s'a grăbit a-și comanda mai curînd o pălărie sau un costum după cea mai nouă modă. Preotésă și dascălița pe aceeași strună. Declarat odată pe bărbat, și acesta iarăși pentru asigurarea liniștei familiare trebuie să scotă și el sabia. Invidia, răutatea, suspiciunile nedemne, neînțelegerile condamnabile iau locul armoniei roditoare și stavilă se pun ori-cărei înaintări.

Avem în diferitele centre române despărțăminte de ale Asociațiunei, avem reuniuni de femei și alte înșofiri, create pentru propășirea în bunăstare și luminarea poporului, însă toate numai vegeteză din cauzele mai

sus pomenite. Ori-ce întreprindere s'ar încerca din vre-o parte, se lovesce de coltură stâncă a intrigiei, și urmarea e că pe totă întinderea vieții sociale române nu vedem decât indolență și stagnare întru toate ale noastre. E semnificativ, că comitetul central al Asociației s'a vădit necesitat a trimite din centru comisari pentru eruirea și îndreptarea răului.

După această abatere, se revin la Dșora din casa părintescă, a cărei decepții se înmulțesc cu fie-care zi. Idealul, pe care s'a simțit în drept a și-l crea în urma cultivei sale înalte, nu mai vine; nu, pentru-că tinerii cu ore-care poziție caută în ziua de azi, durere, în primul loc... zestre mare, și în locul al doilea se cam ferece de fetele cu prea multă minte(?). Vor fi dicend și ei ca Napoleon Bonaparte: „*Prefer de o mie de ori pe o femeie, care dă patriei soldați credincioși, decât pe una care scrie cărți.*”

Dar în sfârșit se pornesc gura satului și ea trebuie să se mărite, chiar și atunci când stie că nu are să fie fericită. Despre o astfel de căsătorie a spus poetul Heine, că e o tovarășie, în care doi tovarăși 2—3 ani se iubesc (?), 2—3 se certy, iar restul vieții se tolerează.

Se începe apoi viața familiară cu greutățile ei și mari și multe. Soția nu e fericită, pentru-că nu e așa după-cum ea și-a închipuit, bărbatul e nefericit, pentru-că nu și poate feri soția. Cu timpul soția devine mamă, și ea din nou se vede pusă în fața celei mai grele probleme, — de a-și educa copiii, — dar pentru a cărei favorabilă rezolvare n'are pricepere lipsindu-i cunoștințele trebuincioase.

Admirabil caracterizează pe astel de mame filosoful englez Herbert Spencer în scrierea sa despre educație. Iată ce dicte: „Nu este oare o anomalie neexplicabilă, că sôrtea unei noue generațiuni să fie pârăsită în voia obiceiurilor negândite, în voia caprițiilor condamnabile, a instinctelor doicelor ignorante și în voia prejudețiilor băbesci? Dacă un comerciant ar intra în comerț fără a cunoșce de loc aritmetica și contabilitatea, ne-am mira de prostia sa, am prevedea cu toții consecvențele dezastruoase. Dacă înainte de a fi studiat anatomia un om ar lua în mână cuțitul chirurgului nu ne-ar consterna îndrăzneala sa și ne-ar dura inima de sôrtea bolnavilor săi?”

„Dar căți părinți nu întreprind munca grea de a crește copiii, fără ca să fi gândit vreedată cari sunt principiile educației fizice, intelectuale și morale, cari ar trebui să le servescă de lumină conducătoare față cu copiii, victimele lor.

„Priviți la tinera mamă, cum se sbuciumă cu greutățile cele dintâi ale educației! Căți-va ani înainte și această tinere femeie era pe băncile școlii, unde i-se îndopa memoria cu cuvinte, date și nume, fără a-i exercita puterea de reflecțiune. Anii următori au fost jertfiți studiului muzicii, lucrărilor de broderie, lecturii romanelor și plăcerilor lumesci. Gândirea ei nici odată n'a fost atrasă la gravele răspunderi, cari așteptă pe viitorile mame de familii; nu i-s'a dat acea solidă cultură, care ar fi putut s'o pregătescă pentru purtarea acestor răspunderi. Priviți la ea, cum stă neștiutore în fața unui caracter, ce se desvolytă, și a cărui desvolytare ei îi este încredințată.”

Apoi datorința mamelor române este dublă. Ele trebuie cu atât mai mult să îngrijescă de creșterea familiară, cu cât ne lipsesc instituttele cu această menire, — iar și de sôrtea acelor pe cari le avem, nu mult ne dore capul, — prin urmare și importanța lor în familie și societate e îndecit mai mare.

Popore apar pe teatrul lumii și apoi impinse de puterea fatală a destinului, popore se sting în fața altor rasse mai superioare în moravuri. În această desperată luptă pentru existență, arma cea mai puternică, prin care poporele devin biruitoare este: *cultura națională.*

Veacuri sboră după veacuri și nimicire mătura din calea ei generațiunile una după alta, însă spiritul națiunilor trăește vecinic în comorile culturale naționale rămân ca scumpă moștenire pentru posteritate.

Femea română a fost în trecut, și tot ea are să fie și în viitor, pavăza naționalității

nôstre. Să ne îngrijim deci de o rațională creștere a „sexului frumos”, căci dela asta depinde în mare parte fericirea noastră în viitor.

Să nu ne lăsăm robiți de forme culturale în detrimentul fondului și mai ales mamele să sădască în sufletul ficelilor lor dragostea pentru comorile noastre naționale. Și să o facă această începând din lęgân, căci cu toții purtăm pentru totă viața, în suflet și pe frunte, maslul cu care am fost miruiți în familie pe timpul copilăriei nôstre.

Fie-care familie română să fie Iordanul, în care ficele să și primescă botezul patriotismului — iar mama preot botezător.

Înțeleptul Solomon a dic: „Cine a aflat femea cuminte, a aflat podoba casei sale.”

Vom avea atunci și noi femei, după dîsa poporului „și de fugă și de rugă”; femei, cari să devină nu numai economie diligente și chivernisitoare bune, ci tot-odată mame blânde, mame înțelepte și educatoare adeverate. Atunci nu vom mai avea cuvânt să ne plângem în contra „sexului frumos”, instituțiunile noastre culturale vor înainta pe calea progresului, curentele străine și dușmănoase aspirațiunilor nôstre vor înceta, părinții nu vor mai fi siliți să scrie dorgatorii la adresa tinerimei pentru-că nu se însoră, iar pe fronțispiciul pragului familiar toți vom vedea strălucind inscripția: *Aci e locul fericirii.*

Așa să fie!

Budapesta 3/15 Maiu 1899.

Lazar Triteanu.

Mulțumită publică.

La concertul cu dans din 7/19 Noemvre a. c. aranjat în favorul bisericei nôstre gr. or. de aici, carea acum se află în lucrare, au contribuit preste prețul de intrare următorii marinimoși domni:

Dela societatea minelor de cărbuni din loc 10 fl. Dl Glogoni Andreics director de mine 5 fl. M. Marec 4 fl. Ioan Vasiu 3 fl. 50. Ioan Sêrbu paroch în Roșcani 2 fl. 50; Tribus Antal inginer erarial, Petru Comșa din Seliște, Ioan M. Vule din Pianul super., Basiliu Dombora notariu în Petroșeni, I. Rotter director de mine în Vulcau, I. Balog notariu în Petrița, Avram Stanca paroch în Petroșeni, câte 2 fl. Mihail Bociat notariu în Livezeni, Dionisie Socol, Carol Grausam, Ioachim Riedval, Ionuț Moisa, Alexandru Nistea, Iacob Loj, Carol Gojdos, câte 1 fl. 50 cr. Petru Iacob 1 fl. 20. A. Figuli, A. Herman, S. Pic, Dr. Schuler, Teodor Muntean, I. Bolas, S. Steiner, I. Ivanovics R. Jacobfi, V. Selentreund, P. Craus, I. Cnebel Toma Tôder, câte 1 fl. Simion Suciu par. în Petrița, Basiliu Socol par. în Livezeni, Fînczgraf N. Junger Simon, I. Craus, I. Soroși, Ioan Oprea, Pec Mihaiu, L. Lengyel, Dumitru Lucaci și Isidor Saturn paroch în Merișor, câte 50 cr.

Suma suprasolvirilor cu cea a entreeului ordinar la olaltă face în total 170 fl. 25 cr.; iar suma speselor avute în această afacere 91 fl. 32 cr. rămânând prin urmare în favorul bisericei *un venit curat de 78 fl. 90 cr.* care sumă s'a și predat dlui epitrop Dionisie Socol spre administrare și manipulare.

La acest loc observ că din suma venitului curat e a se da fondului pentru copii sêraci de școlă din loc 10 fl.

Comitetul nostru par. se simte plăcut deobligat a exprima și pe această cale on. public care a spriginit cu bunăvoință întreprinderea noastră, mulțumita și recunoștința sa profundă.

Recunoștință merită și dl învățătoriu Ioan Sêrbu pentru stradană avută cu înființarea și conducerea corului precum și dl Vasilie T. Motora învățătoriu în Livezeni pentru sucursul oferit în tot decursul exercițiului în această direcțiune.

Mai departe se aduce mulțumită cordială și Domnisôrelor, între cari unele streine de confesiunea noastră, cari n'au pregătat a cerceta regulat orele de cântări și de probe, și îndeosebi părinților acestora pentru permisiunea dată ficelilor lor, de a se angaja ca membre la corul numit, și prin aceea la producțiunea cu mult efect a concertului din cestiune.

Petroșeni la 22 Noemvre 1898.

Cu totă stima: *Comit. par. gr.-or.*

Casa

din Tâlmaci (Nagy-Talmács), drumul țerei Nr. 80, constătătoare din 3 odăi, 1 bucătărie, 3 pivnițe, 1 grajd mare și 1 grădină frumoasă, se vinde imediat din mână liberă.

[90] 2—3

Ioan Gross.

[93] 1—1

Avis!

Proprietarii titlilor provisorii Nr. 230, 429, 513, 514, 518, 626, 630, 631, 676, 677, 829 ai acțiunilor institutului nostru, provocați deja în scris, în sensul §-lui 10 din statute, se provocă și pe această cale pentru ultima oară, ca până la 1/13 Iuliu a. c. să și achiteze ratele restante, căci la din contră, sumele plătite deja vor treee în favorul fondului de rezervă, iar titlii provisorii se vor anula.

Sibiu, în 12/24 Iunie 1899.

Direcțiunea

societății comerciale pe acții
„**Concordia**”.

[89] 2—3

Publicare de licitațiune.

Pe baza planului și preliminarului de spese, aprobate de Preaveneratul Consistor archidiececan dto 26 Septembrie 1898 Nr. 7354 Epitr., se va da în întreprindere *zidirea unui edificiu școlar* în comuna Călnic, protopresbiteratul Sebeșului, pe calea licitațiunei publice minuende, ce se va ține în ziua de S. Ilie, 20 Iuliu (1 August) a. c. la 2 ore d. a. în școlă cea veche din Călnic.

Prețul de strigare este 4014 fl. 97 cr.

Licitanții au a depune vadiu 10% dela prețul de strigare.

Lângă prețul ce se va acorda, comuna va mai da materialul specificat în preliminarul de spese.

Comitetul parochial își rezervă dreptul a da lucrarea căruia va voi dintre licitanți.

Oferte timbrate și provădute cu vadiul în regulă, se primesc până la începerea licitațiunei.

Planul, preliminarul de spese și condițiunile de licitare se pot vedea ori-când la comitetul parochial.

Călnic, 31 Maiu 1899.

Ioachim Cârpenișan, Vas. Rehovean,
preș. notar.

Vidi:

Sergiu Medean,
protopresbiter.

Nr. 558/1899

[91] 2—2

Publicațiune

Duminecă în 2 Iulie 1899 la 3 ore p. m. se va da în arêndă dreptul de pășunat pentru 1000 oi, pe hotarul *Tâlmaciului* pentru toamna 1899 și primăvara 1900, în cancelaria comunală din Tâlmaci.

Condițiunile mai de aproape se pot vedea în cancelaria comunală din Tâlmaci.

Tâlmaci, în 22 Iunie 1899.

Oficiul comunal.

[92] 1—1

Publicare de licitațiune.

Renovarea, resp. lărgirea bisericei din comuna Lancrăm, protopresbiteratul Sas Sebeșului, conform planului aprobat de Venerabilul Consistor archidiececan sub Nr. 3577—99, se dă în întreprindere prin licitațiune minuendă, în 25 Iunie st. v. 1899, la 2 ore d. a. în școlă din Lancrăm.

Prețul de strigare este 3634 fl. 48 cr. v. a.

Licitanții au a depune vadiu 10% din prețul de strigare.

Comitetul parochial își rezervă dreptul a întări pe care va voi dintre licitanți.

Planul, caietul de spese și punctele de licitațiune se pot vedea până la ziua licitațiunei la subsemnatul comitet parochial.

Lancrăm, în 13 Iunie 1899.

Comitetul parochial.

Isidor Blaga,
preot și preș. comit.

I. Bucur,
notar.

„Concordia”

Societate comercială pe acții — Sibiu,

pune în vânzare

un vin escelent

garantat curat, cu prețul de

40 cr. litrul!!

Se potrivește admirabil cu ape minerale.

[86] 4—12

Legături de snopi patent

escelent probate, din cânepă curată de Bácska, din fabrica lui **Matei Bellán** în Bács-Cséb, 1000 bucăți 150 cm. lungi cu **7 fl. 80 cr.** și 1000 bucăți 130 cm. lungi cu **7 fl. 20 cr.** loco gara Sibiu sau în pachete postale de câte 200 bucăți 150 cm. lungi cu **2 fl. 10 cr.** și 130 cm. lungi **1 fl. 90 cr.** franco, vinde singura reprezentanță pentru Ardeal.

[87] 4—5

Administrația cercuală
a reuniunii economice săs. ardel. în Sibiu.